

Nr 142.

Av herr **Lindhagen**, om vidtagande av åtgärder till främjande av skandinaviskt samarbete i lagstiftningsfrågor m. m.

I dessa tider då tanken på en sammanslutning mellan folken står på dagordningen förtjänar det erinras, att ett bland de många banden för en sådan sammanslutning måste vara rättsgemenskap i vidsträckt omfattning. Rättens universalitet är nu även en praktisk angelägenhet. Därmed avses ingalunda att förkväva goda och originella rättsvanor hos skilda folk. Vad det gäller, är att giva uttryck för det allmänt mänskliga, som är för alla gemensamt, samt därutöver någorlunda lika former för det, som företrädesvis på konstlad väg åstadkommits i olika länder samt slutligen att ernå gemensamma normer för den internationella samfärdseln i handel och vandel på skilda privata såväl som publika områden.

Det är under sådana förhållanden en mycket nedslående uppgift att just nu i olika länder nedlägga kraft och utgifter på speciallagstiftningar för varje land, vilka kunna och böra mer eller mindre vara gemensamma. Detta är dvärgagärningar, och i all synnerhet måste en omfattande lagstiftning framstå så i ett mindre land, där lagstiftningens räckvidd därför också blir minimal.

Det är ur denna känsla, som det skandinaviska lagstiftningsarbetet vuxit fram småningom, och nu i dessa tider måste det växa sig starkt. Detta arbete vidgar betydelsen av lagstiftningen inåt, på samma gång den stärker samhörigheten. Endast därigenom får ett sådant lagstiftningsarbete en sporre och uppfordran att dessutom lämna sitt bidrag till rättstankarnas ovannämnda universalitet och skapandet av föreningsband mellan norden och den övriga världen.

För att det skandinaviska samarbetet på lagstiftningens område skall kunna fylla denna uppgift, måste det ordnas planmässigt, så att icke, såsom hitintills oavlatligt skett, viktiga lagar, som kunnat och bort vara gemensamma, icke blivit det. Någon vidlyftig apparat erfordras icke för detta ändamål. Det vore nog om en överläggning, personlig eller skriftlig, alltid komme till stånd, huruvida ett i någotdera landet uppkommet lagstiftningsspörsmål av allmänna betydelse borde gemensamt utredas.

I dessa tider vidgar sig emellertid kretsen. Två nya nordiska länder ha tillkommit, Island och Finland. Ett samarbete med dem är därför lika befogat och ur svensk synpunkt i all synnerhet med Finland, vars rättsordning vilar på samma grund som den svenska, nämligen 1734 års lag. Därtill komma de nybildade staterna Estland, Lettland och Litauen, från vilka önskningsar redan utgått om samverkan på olika områden med Skandinavien och speciellt Sverige. I Estland har till och med redan vid universitetet i Dorpat engagerats åtskilliga svenska lärarekrafter, särskilt inom den juridiska fakulteten.

Under återopande tillika av grundtankarna uti motioner i ämnet åren 1900, 1909, 1911 och 1912 ävensom reservation till lagutskottets utlåtande år 1910 om aktiebolagslagstiftningen hemställes alltså,

att riksdagen ville anhålla, att regeringen måtte taga initiativ till

1) en överenskommelse, på sätt andra kammaren åren 1911 och 1912 förordade, mellan de tre länderna Danmark, Norge och Sverige, varigenom beredningen av det skandinaviska lagstiftningsarbetet erhåller en fastare och mera betryggande organisation samt jämväl utvidgas, så att i uppkommande lagstiftningsfrågor i allmänhet ett gemensamt övervägande kommer till stånd, huruvida de lämpligen böra bliva föremål för gemensam lagstiftning;

2) enahanda överenskommelse med Finland och Island;

3) underhandlingar med Estland, Lettland och Litauen, om och i vad mån dessa länder kunna vara villiga att ansluta sig till ett gemensamt nordiskt lag-

stiftningsarbete för främjande av samhörigheten emellan de Baltiska folken och befordrande av rättens universalitet och samförstånd utåt mellan alla folk.

Stockholm den 22 januari 1920.

Carl Lindhagen.
